

**ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**

БОРИСЮК ОЛЕНА ВОЛОДИМИРІВНА

УДК 35.073.513.1/2 : 330.133.2(477)

**ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЛІЗИНГОВИХ ВІДНОСИН В
УМОВАХ РОЗВИТКУ РИНКОВОЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ**

Спеціальність 08.00.03 – економіка та управління національним господарством

АВТОРЕФЕРАТ

дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата економічних наук

Тернопіль – 2010

Дисертацією є рукопис

Робота виконана у Волинському національному університеті імені Лесі Українки Міністерства освіти і науки України

Науковий керівник: доктор економічних наук, професор
Карлін Микола Іванович,
Волинський національний університет
імені Лесі Українки
Міністерства освіти і науки України,
завідувач кафедри менеджменту організацій

Офіційні опоненти: доктор економічних наук, професор
Слав'юк Ростислав Анатолійович,
Львівський інститут банківської справи
Університету банківської справи
Національного банку України,
завідувач кафедри банківської справи

кандидат економічних наук,
Брус Світлана Іванівна,
ДУ “Інститут економіки та прогнозування НАН
України”, науковий співробітник відділу
досліджень розвитку та регулювання фінансових
ринків

Захист відбудеться „4” березня 2010 р. о 14⁰⁰ год. на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 58.082.01 Тернопільського національного економічного університету Міністерства освіти і науки України за адресою: 46020, м. Тернопіль, вул. Львівська, 11, корпус 11, зал засідань.

З дисертацією можна ознайомитись в науковій бібліотеці Тернопільського національного економічного університету, м. Тернопіль, вул. Львівська, 11. Автореферат розісланий „3” лютого 2010 р.

Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради,
к.е.н., доцент

О.П. Дудкіна

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. На сучасному етапі розвитку ринкових відносин України необхідність оновлення обладнання та сприяння доступності впровадження прогресивних, як правило, високовитратних технологій, особливо у провідних галузях економіки, значною мірою залежать від активізації лізингових відносин. Зважаючи на те, що за умов фінансової кризи ускладнюється можливість доступу вітчизняних підприємств до традиційних каналів поповнення фінансових ресурсів за рахунок бюджетних коштів та отримання банківських кредитів, посилюється увага до такого фінансового інструменту, як лізинг.

Проте, останнім часом доводиться спостерігати за не надто активний поступальний розвиток лізингових відносин, що пов'язано із об'єктивними та суб'єктивними чинниками, передусім недовістю державного регулювання, оскільки саме від державної участі залежить реальне пожвавлення підприємницької діяльності та забезпечення процесів зростання економіки на засадах лізингу. Як свідчить зарубіжний досвід, лізингові відносини можуть отримати активний розвиток лише за умов належної державної підтримки. А це, в свою чергу, посилює увагу українських вчених до вивчення сутності лізингу та розробки шляхів і засобів ліквідації проблем, що стримують його розвиток.

Значний внесок у дослідження теоретичних та прикладних аспектів регулювання лізингу, визначення його переваг та недоліків, особливостей функціонування, зроблено як українськими, так і зарубіжними науковцями, серед яких: Н. Л. Безклубна, С. І. Брус, Н. Н. Внукова, В. Д. Газман, О. В. Гудима, В. А. Горемикін, К. В. Кабаніхіна, Л. І. Катан, З. М. Кузьміна, Т. В. Куліш, М. І. Лещенко, А. В. Линенко, В. Н. Лучко, А. В. Малявіна, В. І. Міщенко, І. Я. Носкова, Я. В. Онищук, Г. Т. Пальчевич, Л. В. Пельтек, Р. А. Слав'юк, Н. Г. Слав'янська, Ю. В. Сосюрко, Н. С. Струк, Б. Ф. Усач та інші.

Вирішення питань державного регулювання лізингових відносин розкрито в працях М. І. Карліна, О. І. Ковтуна, П. В. Круша, А. Ф. Мельник, І. Р. Михасюка, Д. М. Стеценка, С. М. Чистова та інших.

Разом із тим, у науковій літературі відсутній єдиний підхід до визначення механізму державного регулювання розвитку лізингових відносин в умовах ринкової економіки України; немає ґрунтовних інтегрованих досліджень щодо трактування сутності лізингу та суміжних з ним понять (оренди, банківського кредиту), стосовно порядку розрахунку лізингових платежів – як основи взаємодії між основними учасниками лізингового процесу, а також щодо інституційного забезпечення державою належних умов для сприяння розвитку лізингових відносин.

Актуальність окреслених проблем, їх наукове значення і подальше практичне застосування зумовили вибір теми дисертації, визначили її структуру та зміст дослідження.

Зв'язок із науковими програмами, планами, темами. Дисертаційна робота виконана відповідно до планів науково-дослідної роботи Волинського національного університету імені Лесі Українки в рамках держбюджетних тем: кафедри державних фінансів „Інноваційний механізм ефективного розвитку прикордонного регіону” (номер державної реєстрації 0108U000402), в межах якої автором досліджено розвиток лізингових відносин у прикордонному регіоні та управлінські проблеми їх реалізації, кафедри фінансів підприємств „Вартісні чинники регулювання реального сектору економіки України” (номер державної реєстрації 0106U000273), у рамках якої автором проаналізовано методики розрахунку лізингових платежів.

Мета і завдання дослідження. Метою дисертації є обґрунтування теоретико-методологічних засад та розробка практичних рекомендацій щодо вдосконалення механізму державного регулювання лізингових відносин в економіці України.

Відповідно до мети дослідження в роботі окреслені такі завдання:

– систематизувати теоретичні підходи до визначення сутності й необхідності державного регулювання лізингових відносин у ринковій економіці для уточнення категоріального апарату і виявлення чинників та інструментарію його реалізації;

– обґрунтувати можливі джерела фінансування лізингових компаній на етапі функціонування зрілих фінансових ринків з метою визначення ступеня їх доступності до фінансових ресурсів;

– відстежити сучасні тенденції розвитку лізингових відносин, на основі діагностування факторів впливу на них, для визначення перспектив їх подальшого розвитку в умовах світової економічної кризи та виявлення орієнтирів для удосконалення державного регулювання;

– охарактеризувати особливості інституційного та функціонального забезпечення державної підтримки лізингових відносин з метою визначення напрямів та системи інструментів усунення проблем, що стримують їх розвиток;

– здійснити оцінку діючих методичних підходів до розрахунку лізингових платежів з метою їх удосконалення та закладення в основу взаємовідносин між основними учасниками лізингових відносин;

– узагальнити зарубіжний досвід державного регулювання лізингу з метою поглиблення напрямів його адаптації до вітчизняних умов;

– виробити пропозиції щодо удосконалення механізму державного регулювання лізингу з метою активізації його розвитку в Україні на засадах імплементації програмно-планових підходів та формування комплексної моделі механізму державного регулювання лізингових відносин.

Об'єкт дослідження – процес державного регулювання розвитку лізингових відносин в Україні.

Предмет дослідження – сукупність теоретичних, методологічних і практичних засад державного регулювання лізингових відносин.

Методи дослідження. У процесі виконання роботи використані загальнонаукові та спеціальні методи дослідження, зокрема: метод системного

аналізу, на основі яких досліджуються процеси у взаємному та послідовному розвитку, метод причинно-наслідкового зв'язку (при встановленні відмінностей розвитку лізингу в світовій практиці та в Україні); методи моделювання, класифікації та типології (при поглибленому з'ясуванні сутності лізингових відносин та факторів їх формування й розвитку; методи індукції, дедукції, аналізу і синтезу (при дослідженні теоретичних основ лізингу та вивченні загальних напрямів розвитку і взаємодії лізингових відносин), порівняння, аналогії та систематизації (при оцінці законодавчих положень і перспектив розвитку лізингу), графічний метод (при розробці схем, котрі дозволяють активізувати лізингові відносини). Під час визначення напрямів практичної реалізації наукових засад державного регулювання лізингових відносин, застосовано методи прогнозування та побудови логічних моделей.

Інформаційною базою дослідження є: вітчизняні та зарубіжні літературні джерела, дані державних органів статистики, законодавчі акти, що регулюють розвиток лізингових відносин, експертні оцінки, інформаційні дані мережі Інтернет, науково-практичні та методичні публікації в періодичній пресі, дані Всеукраїнської асоціації „Укрлізинг”, дані Українського об'єднання лізингодавців, дані Проекту Міжнародної фінансової корпорації „Розвиток лізингу в Україні”.

Наукова новизна одержаних результатів. Наукова новизна полягає в теоретичному обґрунтуванні та виробленні практичних рекомендацій щодо удосконалення інституційного та функціонального забезпечення державного регулювання лізингових відносин в національній економіці України. Зокрема:

вперше:

– розроблено цілісну модель активізації лізингових відносин із позицій державного регулювання, в рамках якої обґрунтовано сукупність заходів державної підтримки, з'ясовано методи і форми державного регулювання, визначено інструментарій та механізм їх реалізації, що дозволить прискорити розвиток лізингових відносин і швидкими темпами оновити матеріально-технічну базу вітчизняних підприємств та сприяти доступності впровадження сучасних прогресивних інновацій;

удосконалено:

– поняття „державне регулювання лізингових відносин”, що, на відміну від існуючих, розглядається як сукупність заходів держави, спрямованих на посилення регулюючого впливу суб'єктів лізингових відносин з метою забезпечення сприятливих умов для подальшого їх розвитку;

– структуру джерел фінансування лізингових компаній, які, поряд із традиційними (як зовнішніми, так і внутрішніми), включають альтернативні форми залучення капіталу, передусім сек'юритизацію лізингових активів;

– підходи до оцінки сучасного стану лізингових відносин, які пов'язані із обґрунтуванням тенденцій їх розвитку, що базуються на системі таких показників: кількість лізингових компаній і їх працівників; динаміка лізингового портфеля; вартість активів, наданих в лізинг протягом року; кількість лізингоотримувачів протягом року, та дозволять враховувати вплив сучасних економічних процесів на подальший розвиток лізингових відносин;

дістали подальшого розвитку:

– підходи до обґрунтування та діагностики основних тенденцій розвитку лізингових відносин, з урахуванням світового досвіду їх державного регулювання, в результаті чого встановлено активність державної підтримки залежно від шести стадій еволюційного циклу розвитку лізингових відносин, де перевага надається правовим та адміністративним методам, а серед непрямих (опосередкованих) методів домінуюча роль належить державному програмуванню, як на національному, так і на регіональному рівнях;

– оцінка діючих методичних підходів до розрахунку лізингових платежів, у результаті чого з'ясовано, що в їх структурі переважають такі складові, як вартість лізингового майна, вартість кредитних ресурсів та плата за додаткові послуги;

– система інструментів державної підтримки лізингових відносин, пріоритетними серед яких визначено організаційні, мотиваційні, контролюючі, інформаційні та антимонопольні заходи, що можуть бути ефективними за належної інституційної підтримки з боку держави.

Практичне значення одержаних результатів. Реалізація запропонованого в роботі механізму державного стимулювання розвитку лізингу в Україні дозволить підвищити ефективність лізингового нагромадження основних виробничих фондів вітчизняних підприємств, що прискорить становлення і розвиток інноваційної економіки в Україні. Впровадження положень цього механізму в практику господарювання дозволить посилити увагу до привабливості лізингу для суб'єктів економічних відносин, підвищити довіру до нього з боку потенційних лізингоодержувачів, що сприятиме економічному зростанню інвестиційної та зовнішньоекономічної привабливості вітчизняної економіки.

Рекомендації щодо напрямів фінансування лізингових компаній, які розроблені автором, прийняті до використання ТОВ „Континіум” міста Луцька (довідка № 131 від 10.09.2008 р.). Пропозиції щодо удосконалення заходів впливу держави на покращення лізингового середовища, зокрема антимонопольної політики та контролю за операціями з лізингу, поліпшення організації лізингової діяльності, удосконалення мотиваційного механізму лізингу, отримали позитивну оцінку в Головному управлінні економіки Волинської обласної державної адміністрації та використані при підготовці пропозицій від області до проекту Державної програми економічного і соціального розвитку України та проекту Програми економічного і соціального розвитку Волинської області на 2010 рік (довідка № 240/02-11 від 03.03.2009 р.). Розроблена в роботі модель державного механізму активізації лізингових відносин використана Волинською обласною радою при підготовці середньострокової Програми соціального та економічного розвитку Волинської області на 2009–2011 рр. (довідка № 453/32/2-09 від 12.03.2009 р.). Рекомендації щодо вдосконалення економічних заходів державної підтримки лізингових відносин використані Волинською філією Національної акціонерної компанії „Укراгролізинг” (акт про впровадження № 125-06/1722 від 06.05.2009 р.). Окремі положення дисертаційного дослідження використовуються у навчальному процесі Волинського національного

університету імені Лесі Українки при викладанні дисциплін „Ринок фінансових послуг”, „Економіка підприємства”, „Фінанси підприємств” (довідка № 2/3101 від 22.09.2009 р.).

Особистий внесок здобувача. Усі наукові результати, положення, висновки та пропозиції, що викладені в дисертації і подані до захисту, одержані автором особисто.

Апробація результатів дисертації. Основні результати дисертації обговорювались та отримали схвалення на міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференціях: „Сучасний стан та проблеми інноваційного розвитку держави” (м. Луцьк, 2006 р.), „Проблеми і перспективи функціонування інноваційної системи держави в умовах глобалізації” (м. Луцьк, 2007 р.), „Волинь очима молодих науковців: минуле, сучасне, майбутнє” (м. Луцьк, 2008 р.), „Стратегія забезпечення сталого розвитку України” (м. Київ, 2008 р.); „Проблеми економіки та управління у промислово розвинутих регіонах” (м. Запоріжжя, 2008 р.), „Актуальні проблеми теорії і практики менеджменту в умовах трансформаційної економіки” (м. Рівне, 2008 р.), „Інноваційний розвиток економіки і фінансів України в умовах глобалізації” (м. Хмельницький, 2008 р.), „Динамика дослідження – 2008” (м. Софія, 2008 р.), „Стратегії розвитку України в глобальній сфері” (м. Сімферополь – Ялта 2008 р.), „Розвиток України у ХХ столітті: економічні, соціальні, екологічні, гуманітарні та правові проблеми” (м. Тернопіль, 2008 р.), „Актуальні проблеми і перспективи розвитку економіки України” (м. Луцьк, 2008 р.), „Сучасні макроекономічні проблеми України та шляхи їх вирішення” (м. Полтава, 2009 р.), „Стратегія розвитку підприємництва: теорія, організація, практика” (м. Тернопіль, 2009 р.), „Волинь очима молодих науковців: минуле, сучасне, майбутнє” (м. Луцьк, 2009 р.), „Перспективи розвитку економіки України: теорія, методологія, практика” (м. Луцьк, 2009 р.).

Публікації. За результатами дослідження опубліковано 25 наукових праць загальним обсягом 4,7 д.а., з них 10 статей у наукових фахових виданнях загальним обсягом 3,2 д.а., і 15 тез у матеріалах наукових конференцій загальним обсягом 1,5 д.а.

Структура і обсяг дисертації. Дисертація загальним обсягом 203 сторінки машинописного тексту (основного 159) складається із вступу, трьох розділів, висновків, 17 додатків, розміщених на 21 сторінці, списку використаних джерел із 203 найменувань. Основний текст роботи містить 10 таблиць і 23 рисунка.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі „**Теоретико-методологічні засади державного регулювання лізингових відносин в ринкових умовах**” розкрито сутність та обґрунтовано об’єктивну необхідність державного регулювання лізингових відносин; визначено форми і методи державного регулювання лізингу; проаналізовано суб’єкти та об’єкти лізингових відносин; розглянуто нормативно-правову базу регулювання лізингу; досліджено зарубіжний досвід державного регулювання лізингових відносин з метою адаптації його до умов господарювання в Україні.

Зазначено, що в економічній літературі існують неоднозначні судження щодо активності державного регулювання в сфері лізингових відносин. Проте встановлено, що з історичного погляду, незалежно від етапу розвитку лізингових відносин, саме посилення впливу державного регулювання є запорукою успішного їх розвитку. Це пояснюється тим, що, по-перше, саме держава забезпечує рівний доступ всіх суб'єктів лізингових відносин до трудових, фінансових та інформаційних ресурсів. По-друге, саме ефективність застосування таких засобів впливу, як ціни, податки, програми, ліміти, прогнози, закони, інструкції та ліцензії є прерогативою державних органів, оскільки дозволяють сформувати сприятливий лізинговий клімат. По-третє, лише за державної участі можна належним чином організувати підготовку відповідних спеціалістів у сфері лізингу, створити необхідну організаційну інфраструктуру, впровадити, адекватні зміни як у нормативно-правові документи, так і в систему реальних економічних стимулів для лізингу.

У дисертації встановлено, що на практиці лізинг є складним механізмом, що виявляється в сукупності типових взаємовідносин між певними суб'єктами, а саме: між лізингодавцями і лізингоотримувачами, з приводу надання певного об'єкту в лізинг; між лізингодавцями та фінансовими установами, зокрема банками, в частині отримання банківського кредиту; між лізингодавцями та страховими компаніями, пов'язаними із укладанням договору страхування об'єкту лізингової угоди.

З огляду на це, запропоновано під лізинговими відносинами розглядати взаємозв'язки, в першу чергу, між потенційними учасниками лізингу, тобто між лізингодавцями та лізингоотримувачами, з позиції впливу на них державного регулювання (рис. 1).

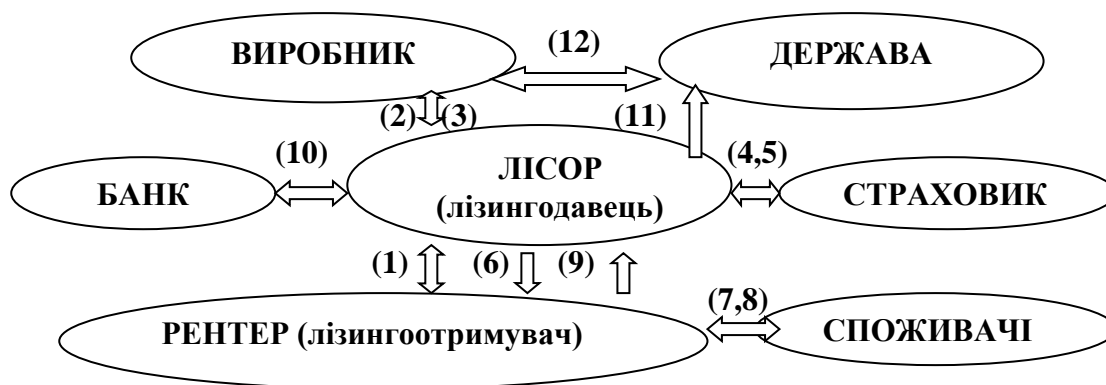

Рис. 1. Структурна схема зв'язків при здійсненні лізингу

(1) – лізингоотримувач звертається із заявкою до лізингової компанії; (2) – не маючи власного об'єкта, що бажає отримати в лізинг споживач, лізингодавець звертається до відповідного виробника; (3) – лізингова компанія, на основі договору про поставку із виробником, отримує необхідне обладнання в лізинг; (4, 5) – на випадок не передбачених обставин (загибелі, пошкодження, тощо) лісор, уклавши відповідний договір, страхує предмет угоди, сплативши страхові платежі; (6) – відбувається передача предмета лізингу рентеру; (7) – на обладнанні, що було отримане у лізинг, рентер виробляє відповідну продукцію, реалізуючи її на ринку кінцевим споживачам; (8) – за реалізовану продукцію рентер отримує грошові кошти; (9) – частину грошових коштів рентер сплачує лісору у вигляді лізингових платежів; (10, 11) – із отриманих лісором платежів, частина спрямовується на погашення основної суми боргу та сплату відповідних податків до бюджету; (12) – сплата виробником відповідних платежів до бюджету.

Систематизація різних поглядів щодо визначення ролі держави при сприянні розвитку лізингових відносин дала змогу з'ясувати сутність державного регулювання лізингових відносин як сукупності заходів держави, спрямованих на посилення регулюючого впливу суб'єктів лізингових відносин з метою забезпечення сприятливих умов для подальшого їх розвитку.

Повноцінний розвиток лізингових відносин залежить від визначення їх привабливості для усіх учасників лізингових процесів, а передусім для держави (рис. 2).

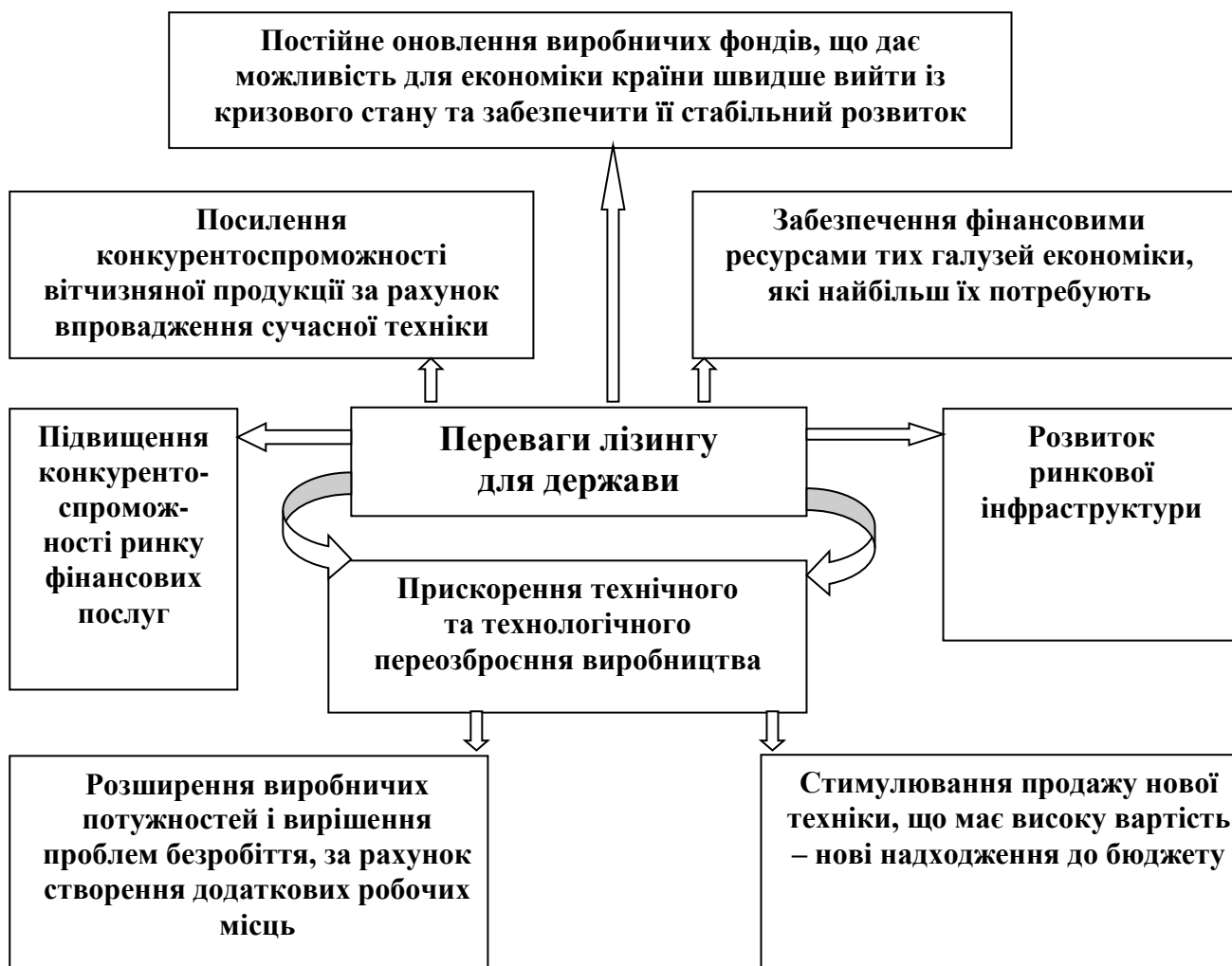

Рис. 2. Переваги держави від проведення лізингу

Обґрунтовано, що безпосередній вплив на активність державного регулювання лізингових відносин мають глобальні, тобто зовнішні (рівень економічного розвитку країни, інфляційні очікування, стан та розвиток банківського кредитування) та локальні (внутрішні) фактори (наявність інформації стосовно лізингу, якість надання основних та додаткових послуг, серед яких переважна роль належить страховим, консультаційним, сервісним, посередницьким послугам).

Державне регулювання лізингових відносин реалізовується через певний набір методів, які доцільно класифікувати за двома ознаками: за формами та засобами впливу. Зокрема, щодо системи адміністративних методів – наголошено на необхідності запровадження ліцензування лізингових компаній. Серед окремої групи методів виділено пропагандистські методи, які допоможуть належним чином побудувати в суспільстві певні переконання та посилять

роз'яснювальну роботу відносно сутності й необхідності подальшого розвитку лізингових відносин в Україні.

На основі узагальнення зарубіжного досвіду встановлено, що на початкових етапах свого розвитку лізингова діяльність підтримується та стимулюється державою шляхом надання суб'єктам лізингових відносин податкових пільг та бюджетного фінансування лізингових операцій за рахунок надання пільгових кредитів суб'єктам лізингу. Активна державна підтримка лізингу характерна для Великобританії, США, Норвегії, Ірландії. Так, надання державних субсидій та можливість використовувати прискорену амортизацію є ключовими умовами лізингового ринку в Ірландії, яка нині є лідером у світі по наданню у лізинг літаків. Поряд із цим є країни, які в сфері лізингових відносин застосовують певні державні обмеження, зокрема Греція не може надавати у лізинг вантажний транспорт, автобуси, а також нерухомість, оскільки цьому перешкоджають норми амортизації, встановлені в цій країні.

Зазначено, що головним стимулом для розвитку вітчизняних лізингових відносин є існування в країні стабільного правового поля та сприятливого податкового середовища, які дозволяють мінімізувати ризики інвесторів.

У другому розділі „Аналіз системи державного регулювання лізингових відносин в Україні” дано загальну характеристику та оцінку стану розвитку лізингових відносин з урахуванням впливу на них світової економічної кризи; проаналізовано можливі джерела фінансування державної підтримки вітчизняних лізингових компаній; обґрунтовано роль і значення державного програмування в системі державного регулювання лізингових відносин; досліджено склад та структуру лізингових платежів й встановлено напрями їх державного регулювання з метою посилення взаємовигідних відносин між лісором та рентером під час укладання лізингового договору.

За даними дослідження проаналізовано, як змінився характер розвитку лізингових відносин протягом останніх років, враховуючи такі характеристики, як: кількість лізингових компаній, і відповідно, їх працівників; лізингового портфеля; рівень концентрації лізингових компаній в Україні; кількість укладених договорів; власники лізингових компаній; види активів, що надаються у лізинг; рівень платіжної дисципліни; вартість активів переданих у лізинг. В результаті чого встановлено, що протягом останніх років стан ринку лізингових послуг характеризувався наступними параметрами (табл. 1).

Таблиця 1

**Зведені показники ринку лізингових послуг в Україні
протягом 2005–2008 рр.**

№ з/п	Назва показника	Роки			
		2005	2006	2007	2008
1	Кількість лізингових компаній (од.)	43	50	65	90
2	Кількість працівників лізингових компаній (осіб)	756	942	1393	1868
3	Динаміка лізингового портфеля (млн грн)	1071	1738	3601	19148
4	Вартість активів, переданих в лізинг протягом року (млн грн)	619	962	2396	14063
5	Кількість укладених за рік лізингових угод (%)	1998	2534	6089	12105
6	Кількість лізингоотримувачів, з якими укладені лізингові угоди протягом року (%)	648	1019	3009	4407

Примітка. Складено за даними [<http://www.rla.com.ua/files/>].

Хоча протягом останніх років український ринок лізингових послуг стабільно зростає, Україна майже не використовує його переваг і можливостей: У 2006 році співвідношення обсягу лізингових послуг до ВВП становило лише 0,25 %, що у 20 разів менше від показника Естонії та майже у 6 разів менше від показника Росії (табл. 2).

Таблиця 2

**Співвідношення обсягу лізингових послуг до ВВП у країнах світу
станом на 2006 р.**

Країна	%
Естонія	5,17
Чехія	4,74
Словаччина	4,25
Південна Африка	4,25
Німеччина	2,99
Італія	1,99
Польща	1,82
Росія	1,46
Україна	0,25
Середній показник	1,67

Примітка. Складено за даними [http://www.leasing.org.ua/files/content/programa_leasing.doc]

У світовій структурі ринку лізингових послуг частка України є надзвичайно низькою: річний обсяг лізингових операцій становить 0,33 млрд дол. США або лише 0,055 % світового ринку лізингових послуг. При цьому фахівці Світового банку, враховуючи знос основних засобів вітчизняних підприємств і потребу їх заміни, визначили потенційний попит на ринку лізингових послуг – від 12 млрд дол. до 50 млрд дол. США, що в 100 разів більше від досягнутого рівня.

У роботі зазначено, що одним із зовнішніх факторів впливу на лізингові відносини в Україні, є розгортання в 2009 році світової економічної кризи, що зумовило певне уповільнення темпів зростання ринку лізингових послуг. По-перше, це пов'язано із тим, що лізинг є повністю залежним від банківського кредитування, так як банківські кредити виступають основним джерелом його фінансування. За даними Українського об'єднання лізингодавців, фінансування лізингових компаній скоротилося в 10–30 разів, залежно від напрямків їх діяльності та зовнішніх джерел фінансування. По-друге, у зв'язку з кризовими явищами в економіці України, відповідно до експертних оцінок, прогнозується підвищення ставок за надання лізингових послуг, що зробить цей фінансовий інструмент менш привабливим. По-третє, на сучасному етапі розвитку

вітчизняного лізингового ринку важливе значення має державне регулювання. При цьому, органи державної влади повинні діяти не шляхом прямого безпосереднього втручання у діяльність лізингових компаній та інших учасників цього ринку, а, за допомогою ринкових важелів – створювати відповідні умови для його розвитку.

В ході дослідження встановлено, що засобом активізації розвитку лізингових відносин та важливим індикатором результативності їх державного регулювання є розробка спеціальних державних та регіональних програм, серед яких: „Програми розвитку лізингу в Україні на період 2006–2010 рр.” та „Програми сертифікації спеціалістів лізингового бізнесу” (2006 р.). Саме програмування спрямоване на створення сприятливих умов для розвитку лізингу, як одного з ефективних механізмів інвестування в оновлення основних засобів та сприяння професійного росту працівників в лізинговій галузі. Відповідно державні органи влади повинні спрямувати свої зусилля на покращення лізингового середовища, зосереджуючи першочергову увагу на: удосконаленні цивільного та фінансового законодавства з питань лізингу, інтеграції національного законодавства у міжнародне; поліпшення структури джерел фінансування лізингових операцій, створення умов для запровадження механізму рефінансування портфелів лізингових угод; створення умов для зростання фінансової стійкості лізингодавців, збільшення їх капіталізації, впровадження лізинговими компаніями сучасних систем ризик-менеджменту, розвитку інфраструктури ринку лізингу та активізації її використання учасниками ринку.

У дисертації виявлено, що найбільшою проблемою вітчизняних лізингових компаній є обмеженість їх фінансових ресурсів. По-перше, ці кошти необхідні для організації та проведення власної діяльності лізингових компаній. По-друге, для цієї сфери бізнесу проблема стартового капіталу є дуже актуальною, враховуючи специфіку їх діяльності. Це пов'язано з тим, що певний об'єкт лізингової угоди необхідно придбати негайно, а повернення коштів за надане у лізинг майно здійснюється у вигляді лізингових платежів частинами, відповідно до умов лізингового договору. В сучасних умовах не вирішує цю проблему й залучення, як традиційних каналів поповнення фінансових ресурсів (кредитів комерційних банків, коштів державного та місцевого бюджетів), так і нетрадиційних (отримання позик від виробника певного устаткування). Тому інноваційним засобом державної підтримки лізингових відносин може виступити сек'юритизація лізингових активів. Крім цього, необхідні державні гарантії за виданими банками кредитами, що можуть реалізовуватись за двома напрямками: перший – коли держава виступає гарантом при отриманні банківського кредиту на ведення лізингової діяльності, другий – що характеризується пільгами з боку держави відносно кредитування, за рахунок залучення державних та муніципальних коштів.

Відповідно до вітчизняного законодавства, з питань регулювання лізингових відносин, одним із компонентів, що входить до розрахунку лізингового платежу, є компенсація відсотків за наданим банком кредитом на придбання об'єкта лізингової угоди. В роботі наголошено на тому, що саме вказана складова значно здорожує вартість лізингової послуги та робить її економічно не вигідною для рентера. Ця проблема значною мірою залежить від державного регулювання, де визначальним інструментом має стати надання пільгових кредитів лізингодавцям на закупівлю предмета лізингової угоди.

У третьому розділі „Удосконалення механізмів державної підтримки лізингових відносин” окреслено проблеми та перспективи розвитку вітчизняного лізингового середовища; визначено найважливіші заходи державної підтримки лізингових відносин на сучасному етапі розвитку національної економіки; розроблено модель активізації лізингових відносин, яка враховує систему механізмів їх державного регулювання.

Однією з позитивних умов розвитку лізингових компаній могло б стати заміщення екстенсивного шляху інтенсивним, тобто витісненням з ринку тих, які є неліквідними та “малопотужними”, з метою захисту прав кредиторів та лізингоотримувачів від неплатоспроможних клієнтів. Це можна забезпечити шляхом встановлення державою мінімального розміру статутного капіталу лізингових компаній, так як вони надають послуги без встановленого розміру статутного капіталу та джерел його поповнення, що викликає певну недовіру до лізингу як фінансового інструменту.

Виконуючи регулюючу та контрольну функції, державні органи влади повинні запровадити ліцензування лізингових компаній, що стане активним елементом у відборі найбільш потужних з фінансової та ринкової позиції компаній, що пропонують лізингові послуги. При запровадженні ліцензування лізингових компаній в Україні необхідно враховувати накопичений у цьому відношенні досвід країн СНД, а зокрема Російської Федерації та Республіки Білорусь.

Враховуючи спектр проблем, що перешкоджають активізації лізингових відносин (зокрема, недосконалість цінового регулювання предмета лізингової угоди; недостатній контроль за використанням бюджетних коштів при здійсненні закупівель обладнання, що реалізується за лізинговими схемами; невисокий рівень професійної підготовки фахівців з лізингової діяльності; неповне врахування специфіки різних видів та форм лізингу при укладенні лізингових угод) у роботі визначено сукупність найважливіших заходів організаційного, контролюючого, антимонопольного, мотиваційного та інформаційного характеру, поступова реалізація яких допоможе стимулювати подальший розвиток лізингового ринку. Відповідно до цього обґрунтовано та розроблено комплексну модель механізму державного регулювання лізингових відносин (рис. 3).

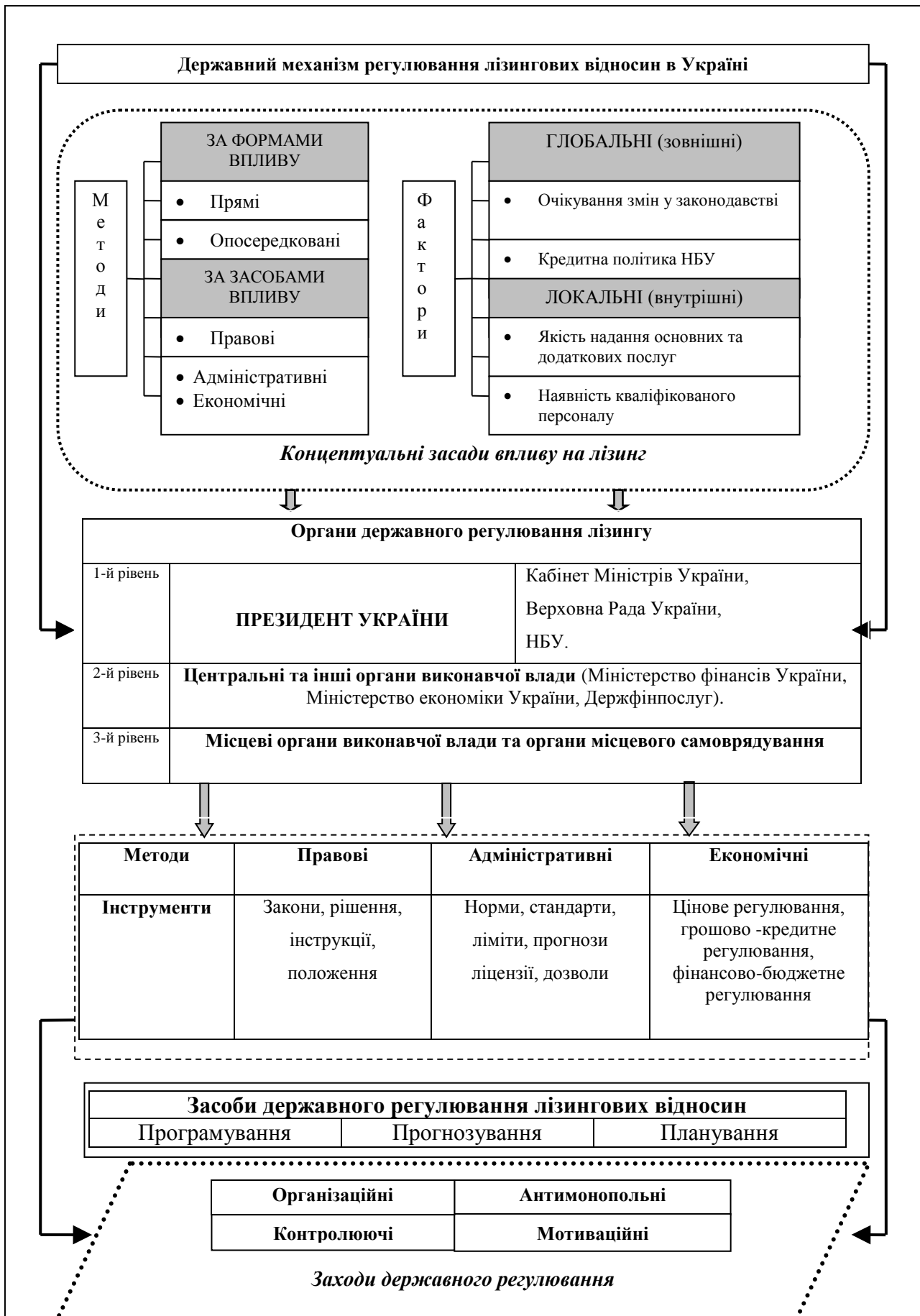

Рис. 3. Модель державного механізму регулювання лізингових відносин

Зважаючи на ту обставину, що в економічній теорії та практиці не існує єдиної позиції щодо трактування поняття “механізм”, в роботі під механізмом розуміється комплекс заходів державного регулювання лізингових відносин, які покладені на відповідні органи державної влади, реалізуються за допомогою визначених методів, форм та елементів державного регулювання. Органи державної влади, що регулюють лізингові відносини, умовно структуровано у три ієрархічні рівні, які в межах своїх повноважень забезпечать активізацію лізингових відносин.

У роботі встановлено, що в Україні майже повністю відсутній вторинний ринок активів, котрі надаються в лізинг, що фактично існує за рахунок автомобілів, які займають найбільшу частину в лізинговому портфелі. Тому, сприяючи розвитку вторинного лізингового ринку, держава повинна стимулювати оновлення матеріально-технічної бази багатьох галузей економіки, серед яких переважає сільське господарство та медицина.

ВИСНОВКИ

У дисертації наведене теоретичне узагальнення і нове вирішення наукового завдання щодо удосконалення організаційно-економічного механізму державного регулювання лізингових відносин в Україні.

На основі проведених досліджень зроблено наступні висновки:

1. Відсутність комплексних наукових досліджень щодо ідентифікації таких понять, як оренда та банківський кредит, та несформованості категоріального апарату стосовно державного регулювання лізингових відносин перешкоджає ефективності лізингових відносин на сучасному етапі. На основі систематизації поглядів зарубіжних та вітчизняних вчених, запропоновано трактування державного регулювання лізингових відносин.

2. Зважаючи на специфіку проведення лізингової діяльності, однією з основних проблем вітчизняних лізингових компаній є обмеженість фінансових ресурсів для фінансування своєї діяльності. Практикою вітчизняних лізингових компаній є використання зовнішніх та внутрішніх джерел поповнення фінансових ресурсів, переважно за рахунок кредитів комерційних банків, використання коштів державного та місцевого бюджету та залучення приватних інвестицій, що значно ускладнюється в умовах кризових явищ. Тому подальший розвиток лізингових відносин знаходиться в прямій залежності від дієвої державної політики, зокрема в сфері підтримки одного із новітніх способів фінансування – сек'юритизації лізингових активів та надання державних гарантій за виданими банками кредитами.

3. Аналіз сучасного розвитку лізингових відносин засвідчив, що до 2009 року він продемонстрував позитивні тенденції за рахунок зростання

кількості лізингових компаній (відкриття головних офісів в інших регіонах України, зокрема Харкові, Кременчуку та Хмельницькому) та збільшення чисельності їх працівників. Загальна вартість активів, що були надані в лізинг і вартість лізингового портфеля також зростала, при цьому найпопулярнішими видами активів, що пропонували лізингові компанії залишалися легкові автомобілі та медичне обладнання.

4. Одним із зовнішніх факторів, що впливає на розвиток лізингу в Україні, є розгортання світової економічної кризи, яка негативно впливає на подальший розвиток лізингових операцій та призводить до сповільнення темпів його економічного росту. Оскільки лізинг значною мірою залежний від банківського сектора, який виступає головним джерелом його фінансування, то відсутність банківського кредитування закономірно зумовлює скорочення обсягів фінансування лізингових угод. Ситуацію не вирішує й збільшення ставок лізингових угод, котрі роблять його ще менш привабливим інструментом за умов зниження платоспроможного попиту.

5. У роботі досліджено напрями державного регулювання лізингових відносин, серед яких провідна роль належить встановленню мінімального розміру статутного капіталу лізингових компаній, усуненню протиріч правової бази, що регулює лізингові відносини, запровадженню ліцензування лізингових компаній. Одночасно потрібно впровадити першочергові заходи державної підтримки лізингових відносин, серед яких доцільно виділити організаційні, антимонопольні, контролюючі, мотиваційні та інформаційні, реалізація яких допоможе зробити лізинг привабливішим, порівняно з іншими формами залучення капіталу, зокрема банківським кредитом чи отриманням об'єкта у користування лише на умовах звичайної оренди. Удосконалення механізму державного регулювання лізингових відносин повинно передбачати використання сукупності засобів державного впливу, зокрема програмування, планування і прогнозування. За умов активної підтримки як з боку центральних, так і місцевих органів влади, це сприятиме розвитку лізингових відносин на сучасному етапі.

6. Аналіз діючих методик визначення обсягів та складових елементів лізингових платежів засвідчив, що всі компоненти, котрі складають сумарну величину лізингових платежів, поєднуються наступними характерними рисами: по-перше, всі методики враховують виключно інтереси лісора, оскільки побудовані за витратним методом і зорієнтовані лише на захист його економічних інтересів; по-друге, всі вони передбачають використання різноманітних елементів лізингових платежів, серед яких переважають: відшкодування вартості майна та плата за залучений кредит; по-третє, серед дослідників немає однозначної думки щодо кількісного складу елементів лізингових платежів.

7. Розвиток лізингових відносин в Україні потребує впровадження досвіду державного регулювання зарубіжних країн, насамперед Російської Федерації,

зокрема: щодо звільнення лізингодавця від податку на прибуток за договору лізингу (більше 3-х років); банків – від податку на прибуток по кредитах (терміном до 3-х років); лізингодавця – від сплати ПДВ при виконанні лізингових послуг, частково від сплати митних зборів по об'єктах, що тимчасово ввозяться для надання у лізинг; щодо гарантування правової підтримки, недопущення відмов при реєстрації лізингових компаній; вільного вибору діяльності, невтручання у діяльність та рівного доступу всіх підприємців до матеріальних, фінансових, трудових, природних, і інформаційних ресурсів. Крім того, сприятимуть розвитку лізингу в Україні й спеціальні міжурядові угоди між країнами СНД, в першу чергу з Російською Федерацією та Республікою Білорусь, які сприятимуть прискоренню обміну наукоємними технологіями та розширенню можливостей модернізації виробничих потужностей.

8. При побудові моделі державного механізму активізації лізингових відносин використана методологія та інструменти реалізації заходів державного регулювання задля посилення їх подальшого розвитку. Поряд із цим, запропоновано організаційно-функціональний механізм регулювання лізингу, в контексті якого виокремлено параметри взаємодії між суб'єктами лізингового ринку і органами влади на національному й регіональному рівнях. В контексті удосконалення інституційного забезпечення державного регулювання лізингових відносин виділено ряд непрямих суб'єктів, котрі мають безпосередній вплив на стан та розвиток лізингового ринку України, зокрема: громадські організації, Міжнародну фінансову корпорацію, Державний лізинговий фонд, банківські установи, страхові компанії та сервісні організації.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Публікації у наукових фахових виданнях:

1. Борисюк О. В. Податкове регулювання фінансового лізингу / О. В. Борисюк // Науковий вісник Волинського державного університету імені Лесі Українки. Серія : Економіка. – Луцьк, 2005. – № 1. – С. 91–96.

2. Борисюк О. В. Концептуальні засади лізингу та оренди в Україні / О. В. Борисюк // Науковий вісник Волинського державного університету імені Лесі Українки. Серія : Економіка. – Луцьк, 2006. – № 1. – С. 102–106.

3. Борисюк О. В. Порівняльний аналіз лізингу та банківського кредиту, їх характеристика / О. В. Борисюк // Науковий вісник Волинського державного університету імені Лесі Українки. Серія : Економіка. – Луцьк, 2006. – № 7. – С. 114–117.

4. Борисюк О. В. Методичні підходи до розрахунку лізингових платежів / О. В. Борисюк // Наукові записки : зб. наук. праць. – Острог : Видавництво „Національний університет «Острозька академія»”, 2007. – Випуск 9. – Ч. 3. – С. 233–241.

5. Борисюк О. В. Новації відносно об'єкта лізингу в Україні / О. В. Борисюк // Науковий вісник Волинського державного університету імені Лесі Українки. Серія : Економіка. – Луцьк, 2007. – № 12. – С. 74–77.

6. Борисюк О. В. Вплив державного регулювання на розвиток лізингових відносин в Україні / О. В. Борисюк // Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. Серія : Економіка. – Луцьк, 2008. – № 7. – С. 64–67.

7. Борисюк О. В. Переваги лізингу для основних його учасників / О. В. Борисюк // Проблеми економіки й управління у промислових регіонах : зб. наук. статей. Запоріжжя : ЗНТУ, 2008. – Т. 2. – С. 147–149.

8. Борисюк О. В. Лізингові відносини в умовах інноваційного розвитку економіки України / О. В. Борисюк // Наука й економіка : зб. наук. статей. Хмельницький : ХЕУ, 2008. – Вип. (11). – С. 9–12.

9. Борисюк О. В. Основні заходи державної підтримки фінансового лізингу / О. В. Борисюк // Науковий вісник Буковинської державної фінансової академії : зб. наук. статей. – Чернівці : БДФА, 2008. – Вип. 4 (13). – С. 550–555.

10. Борисюк О. В. Зарубіжний досвід регулювання лізингу : уроки для України / О. В. Борисюк // Регіональна бізнес-економіка та управління : зб. наук. статей Вінницького фінансово-економічного університету. – Вінниця : Вінпрінт, 2009. – Вип. 1 (21). – С. 89–94.

Публікації в інших виданнях, тези конференцій:

11. Борисюк О. В. Запровадження страхування лізингу – запорука ефективності його здійснення / О. В. Борисюк // Сучасний стан та проблеми інноваційного розвитку держави : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 6–7 жовт. 2006 р., / відп. ред. М. І. Карлін. – Луцьк : РВВ “Вежа” Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 2006. – С. 305–306.

12. Борисюк О. В. Необхідність і проблеми здійснення лізингу в Україні / О. В. Борисюк // Проблеми і перспективи функціонування інноваційної системи держави в умовах глобалізації : матеріали XIII Міжнар. наук.-практ. конф., 27–28 берез. 2007 р., / відп. ред. М. І. Карлін. – Луцьк : РВВ “Вежа” Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 2007. – С. 156–158.

13. Борисюк О. В. Інформаційні шляхи залучення нових клієнтів у сферу лізингової діяльності / О. В. Борисюк // Волинь очима молодих науковців : минуле, сучасне, майбутнє : матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф., 16–17 квіт. 2008 р. / відп. ред. М. І. Карлін. – Луцьк : РВВ “Вежа” Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 2008. – Т. 2. – С. 84–85.

14. Борисюк О. В. Власники лізингових компаній в Україні / О. В. Борисюк // Актуальні проблеми теорії і практики менеджменту в умовах трансформації

економіки : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., 17–18 квіт. 2008 р. – Рівне : НУВГП, 2008. – С. 28–29.

15. Борисюк О. В. Лізинг – активний інструмент інвестиційних процесів в Україні / О. В. Борисюк // Стратегія забезпечення сталого розвитку України : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 20 трав. 2008 р. – Київ : РВПС України, 2008. – С. 99–100.

16. Борисюк О. В. Роль лізингу в активізації інноваційних процесів економіки України / О. В. Борисюк // Інноваційний розвиток економіки і фінансів України в умовах глобалізації : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 22–24 трав. 2008 р. / відп. ред. П. С. Смоленюк. – Хмельницький : ХЕУ, 2008. – С. 93–95.

17. Борисюк О. В. Проблеми, що виникають при створенні лізингових компаній / О. В. Борисюк // Проблеми економіки й управління у промислових регіонах : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 22–24 трав. 2008 р. / відп. ред. П. В. Гудзь. – Запоріжжя : ЗНТУ, 2008. – С. 204–207.

18. Борисюк О. В. Необхідність державного регулювання лізингу / О. В. Борисюк // Динамика исследования – 2008 : матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф., 16–18 лип. 2008 р. / відп. ред. М. Т. Петков. – Софія : Бял ГРАД – БГ ООД, 2008. – С. 24–27.

19. Борисюк О. В. Становлення економічної моделі лізингових відносин в Україні / О. В. Борисюк // Стратегії розвитку України в глобальній сфері : матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф., 7–9 жовт. 2008 р., / відп. ред. В. І. Тарасов. – Сімферополь : ЦРОНІ, 2008. – Т. 2. – С. 210–212.

20. Борисюк О. В. Світова практика державної підтримки лізингу / О. В. Борисюк // Розвиток України в ХХ столітті : економічні, соціальні, екологічні, гуманітарні та правові проблеми : матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф., 15 жовт. 2008 р. – Тернопіль : ТНЕУ, 2008. – С. 60–62.

21. Борисюк О. В. Сек'юритизація лізингових активів / О. В. Борисюк // Актуальні проблеми і перспективи розвитку економіки України : матеріали I Наук.-практ. конф., 13–14 листоп. 2008 р., / за ред. Л. Г. Ліпич. – Луцьк : РВВ “Вежа” Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки, 2008. – С. 116–118.

22. Борисюк О. В. Вплив світової економічної кризи на подальший розвиток лізингу в Україні / О. В. Борисюк // Сучасні макроекономічні проблеми України та шляхи їх вирішення : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 24–25 лют. 2009 р. – Полтава : ПУСКУ, 2009. – С. 64–65.

23. Борисюк О. В. Роль банків у лізингових відносинах / О. В. Борисюк // Стратегія розвитку підприємництва: теорія, організація, практика : матеріали всеукр. наук.-практ. конф., 12–13 берез. 2009 р. – Тернопіль ; Чортків : Вектор, 2009. – Ч. 1. – С. 18–19.

24. Борисюк О. В. Розвиток лізингу в Україні: проблеми й перспективи / О. В. Борисюк // Волинь очима молодих науковців : минуле, сучасне, майбутнє :

матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф., 13–14 трав. 2009 р. / відп. ред. Л. Г. Ліпич. – Луцьк : РВВ “Вежа” Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки, 2009. – Т. 3. – С. 31–33.

25. Борисюк О. В. Необхідність та особливості державного регулювання лізингу / О. В. Борисюк // Перспективи розвитку економіки України : теорія, методологія, практика : матеріали XIV Міжнар. наук.-практ. конф., 26–27 трав. 2009 р. / відп. ред. Л. Г. Ліпич. – Луцьк : РВВ “Вежа” Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки, 2009. – С. 177–178.

АНОТАЦІЯ

Борисюк О. В. Державне регулювання лізингових відносин в умовах розвитку ринкової економіки України. – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.03 – економіка та управління національним господарством. – Тернопільський національний економічний університет, Тернопіль, 2010.

Дисертація присвячена обґрунтуванню теоретичних, методологічних та практичних аспектів удосконалення механізму державного регулювання лізингових відносин в економіці України. Досліджено сутність та необхідність державного регулювання лізингових відносин. З’ясовано спільні та відмінні риси таких форм прояву лізингу, як оренда і банківський кредит. Проаналізовано зарубіжний досвід державного регулювання лізингових відносин. Досліджено сучасний стан розвитку лізингових відносин з урахуванням впливу на них як зовнішніх, так і внутрішніх чинників.

Акцентовано увагу на проблемі придбання об’єкта лізингової угоди, який зазвичай, має високу вартість, тому на практиці лізингові компанії використовують різні комбінації способів фінансування своєї діяльності, серед яких переважають авансові платежі лізингоотримувачів та кредити комерційних банків.

В роботі оцінено переваги державної підтримки лізингових відносин. У якості ключового недоліку наголошено на необхідності запровадження мінімального розміру статутного капіталу для лізингових компаній. Обґрунтовано основні напрями державного регулювання лізингових відносин, враховуючи відповідний етап їх еволюційного розвитку.

Розроблено модель активізації лізингових відносин з позицій державного регулювання, яка враховує сукупність послідовних заходів державної підтримки на різних ієрархічних рівнях управління.

Ключові слова: лізингові відносини, державна підтримка лізингу, заходи державного регулювання лізингу, методи і форми державного регулювання лізингу.

АННОТАЦИЯ

Борисюк О. В. Государственное регулирование лизинговых отношений в условиях развития рыночной экономики Украины. – Рукопись.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата экономических наук по специальности 08.0.03 – экономика и управление национальным хозяйством. – Тернопольский национальный экономический университет. – Тернополь, 2010.

Диссертация посвящена исследованию теоретических, методологических и практических аспектов усовершенствования механизма государственного регулирования лизинговых отношений в экономике Украины.

В работе обоснована объективная необходимость государственного регулирования лизинговых отношений. Дана общая характеристика форм и методов государственного регулирования лизинга.

В ходе исследования установлено, что на практике лизинг является сложным механизмом, который реализуется в совокупности типичных взаимоотношений между определенными субъектами, а именно: между лизингодателями и лизингополучателями по поводу предоставления определенного объекта в лизинг; между лизингодателями и финансовыми учреждениями, в частности банками, в части получения банковского кредита; между лизингодателями и страховыми компаниями, связанными с заключением договора страхования объекта лизингового соглашения. Учитывая это, в работе под лизинговыми отношениями подразумеваются взаимосвязи, в первую очередь, между потенциальными участниками лизинга, т. е. между лизингодателями и лизингополучателями с позиции влияния на них государственного регулирования.

Проанализирован мировой опыт государственного регулирования лизинговых отношений, изучены этапы развития лизинговых отношений, установлено, на каком из них пребывает отечественный рынок лизинговых услуг.

Определена сущность государственного регулирования лизинговых отношений, которая заключается в том, что это совокупность мероприятий государства, направленных на усиление регулирующего влияния субъектов лизинговых отношений с целью обеспечения благоприятных условий для последующего их развития. Акцентируется внимание на проблеме приобретения объекта лизингового соглашения, который обычно, имеет высокую стоимость, поэтому на практике лизинговые компании используют различные комбинации способов финансирования своей деятельности, среди которых преобладают авансовые платежи и кредиты коммерческих банков.

В работе оценены преимущества государственной поддержки лизинговых отношений. В качестве ключевого недостатка отмечена необходимость введения минимального размера статутного капитала для лизинговых компаний, поскольку это снижает доверие к такому финансовому инструменту, как лизинг.

Обоснованы основные направления государственной регуляции лизинговых отношений, учитывая соответствующий этап их эволюционного развития.

Разработана модель активизации лизинговых отношений с позиций государственного регулирования, которая учитывает совокупность последовательных мероприятий государственной поддержки на разных иерархических уровнях управления. К этим мероприятиям отнесено организационные, мотивационные, контрольные, информационные и мотивационные направления.

Ключевые слова: лизинговые отношения, государственная поддержка лизинга, мероприятия государственного регулирования лизинга, методы и формы государственного регулирования лизинга.

ANNOTATION

Borysuk O. V. The State Regulation of Leasing Relations under the Conditions of the Ukrainian Market Economy Development – Manuscript.

Dissertation of scientific degree of candidate of economic sciences in speciality 08.00.03 - Economy and Management by the National Economy. – Ternopil National Economic University, Ternopil, 2010.

The thesis is dedicated to the argumentation of theoretical, methodological and practical aspects concerning the improvement of the state regulation mechanism of leasings relations in the Ukrainian economy. The state regulation essence and significance as to leasing relations and detected. Common and different features of such forms of the leasings manifestation as the rent and banking credit are cleared up. The foreign experience dealing with the state regulations is scientifically analyzed. The present – day situation of the development of leasings relations is examined taking into consideration the external factors.

Issues of the day dealing with the purchase of the leasings agreement objects, having a high price, by leasings companies are ascertained here. That's why the leasings companies practically use different ways of financing of their activities, with predominance of payments on account of leaseholders and credits from commercial banks over others.

Advantages of the state assistance and support as to the leasings relations are astimated in dissertation. The accent has been made on the key disadvantages concerning the necessity in the implementation of the minimum size of the statutory capital for leasings companies. Main directions of the state regulations in leasings relations are grounded taking into consideration their evolutional development.

The activisational model of leasings relations created taking into account the step – by step measures of the state support at different levels of the management hierarchy.

Key words: leasings relations, state support leasings, measures of the state regulations of leasings, methods and forms of the state regulations of the leasings.

Підписано до друку 23.10.2009 р. Формат $60 \times 90^{1/16}$.
Обл.-вид. арк. 0,9. Ум. друк. арк. 0,9. Тираж 100 прим. Гарнітура Times.
Друкарня Волинського національного університету ім. Лесі Українки.
43025, м. Луцьк, просп. Волі, 13. Зам. 295.